

Staben

SOCIALTJÄNSTFÖRVALTNINGEN

Handläggare: Katarina Munier
Tfn: 08/508 25 411

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2005-09-07

SOCIALTJÄNSTNÄMNDEN

050920

DNR105-565/2005

Till
Socialtjänstnämnden

Familjevårdsrapport 2004

Förslag till beslut

Socialtjänstnämnden godkänner rapporten och överlämnar den för kännedom till stadsdelsnämnderna.

Dag Helin

Vera Josefsson

Bakgrund

I rapporten redovisas den uppföljning av familjevård för barn och ungdom som sedan många år tillbaka görs årligen i Stockholm.

Ärendets beredning

Rapporten bygger på stadsdelsförvaltningarnas individrapportering som sammanställts av Socialtjänstförvaltningens stab för utredning och projekt.

Årsrapport för familjehemsvården i Stockholms Stad 2004

Stadsdel	Antal barn i familjehem vid årets slut. (2003 års siffra)	Nyplacerade barn under året (andel placeringar hos släkt/ närstående)	Antal omplaceringar till nytt familjehem under året	Direktkontakt med barnet genom besök minst 2 ggr	Familjehem blivit vårdnadshavare under året
Kista	76 (66)	21 (52 %)	9	95 %	1
Rinkeby	81 (82)	14 (57 %)	3	97 %	1
Spånga-Tensta	69 (61)	11 (91 %)	2	92 %	1
Hässelby-Vällingby	79 (78)	11 (73 %)	2	91 %	0
Bromma	33 (32)	10 (30 %)	1	79 %	0
Kungsholmen	15 (14)	4 (0 %)	0	89 %	1
Norrmalm	19 (22)	4 (25 %)	0	96 %	1
Östermalm	42 (35)	11 (55 %)	0	80 %	0
Maria-Gamla stan	33 (39)	2 (0 %)	1	93 %	0
Katarina-Sofia	26 (31)	0	0	87 %	2
Enskede-Årsta	39 (46)	6 (50 %)	2	77 %	5
Skarpnäck	57 (55)	7 (29 %)	1	89 %	0
Farsta	71 (66)	17 (59 %)	2	89 %	1
Vantör	69 (68)	11 (73 %)	2	97 %	1
Älvsjö	17 (18)	0	4	56 %	0
Liljeholmen	25 (24)	5 (60 %)	2	76 %	0
Hägersten	18 (18)	5 (40 %)	1	96 %	1
Skärholmen	81 (78)	21 (67 %)	3	97 %	1
Totalt för hela staden	849 (832)	160 (56 %)	35	90 %	16

Flera barn i familjehem

Antalet barn i familjehem vid årets slut 2004 ökade något jämfört med föregående års siffra, 849 barn mot 832. Antalet familjehemsplacerade barn ökade mest på Östermalm samt i Kista och Spånga-Tensta. Antalet familjehemsplacerade barn minskade i Maria-Gamla Stan, Katarina-Sofia, Enskede-Årsta och på Norrmalm. Någon statistik gällande invandrarbakgrund har ej uppmätts 2004.

70 % är placerade enligt socialtjänstlagen och 27 % enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU). 11 barn är s.k. privatplaceringar, vilket innebär att föräldrarna själva har inrättat sitt barn i ett annat hem, efter medgivande från socialnämnden. Det kan exempelvis röra sig om föräldrar som p.g.a. längre tids arbete utomlands låter någon anhörig eller närstående vårda barnet utan ersättning från socialnämnden under tiden man själv inte är hemma och kan ta hand om sitt barn. Ytterligare en kategori barn som vistas i familjehem är funktionshindrade barn som är

placerade enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Vid årets slut 2004 var 17 barn placerade enligt LSS.

Vård i familjehem ska enligt gällande lagstiftning inte pågå längre tid än erforderligt. Avsikten med vården är att barnet ska kunna återförenas med föräldrarna. Parallellt med barnets vård i familjehem ska föräldrarna erbjudas den hjälp och stöd de behöver för att så snart som möjligt vara i stånd att kunna återförenas med barnet. Barnet, eller ungdomen behöver ofta särskilt stöd i förskolan/skolan och /eller behandling från barn- och ungdomspsykiatri (BUP), vilket pågår samtidigt med familjehemsvården. Återförening är dock i många fall inte möjlig, trots ansträngningar från stadsdelsförvaltningarnas sida, varför ett stort antal barn och ungdomar kommer att stanna i sina familjehem under hela uppväxten. 59 % av de familjehemsplacerade barnen har bott i sitt familjehem i mer än tre år. 48 % längre tid än fem år. Genomsnittlig andel släktinghem på nationell nivå är enligt aktuell forskning 20 %. I Stockholm ligger siffran på 32 %. Därutöver är 6 % av barnen placerade i ett till familjen närstående hem.

Nyplaceringar och andelen i släktinghem

Antalet nyplaceringar har ökat från 140 nyplaceringar år 2003 till 160 nyplaceringar år 2004. I tio av arton stadsdelar är det vanligare med tonåringar som nyplaceras i familjehem än yngre barn. 30 nyplacerade under 2004 var barn i åldrarna 0-5 år och 37 var barn i åldrarna 6-12. Resten av de nyplacerade 2004, 93 stycken, var tonåringar.

Drygt $\frac{3}{4}$ av nyplaceringarna tillkom enligt SoL. Kista och Skärholmen hade märkbart flest nyplaceringar med vardera 21 barn (varav vardera 13 i åldersintervallet 13-17) och Farsta med 17 barn (varav 11 i åldersintervallet 13-17). Rinkeby ligger också högt, med tanke på stadsdelens storlek, med 14 nyplaceringar år 2004. Två stadsdelar i Stockholm; Katarina-Sofia och Älvsjö hade inga nyplaceringar alls år 2004. Övriga stadsdelar gjorde mellan 2 och 11 nyplaceringar.

Lagen föreskriver att socialtjänsten, när ett barn ska placeras, i första hand ska överväga om barnet kan placeras hos någon anhörig eller annan närstående, men det är alltid vad som är bäst för barnet som ska gälla. Totalt sett har tendensen att placera i släktinghem/närstående sjunkit något jämfört med föregående år, men Stockholm ligger fortfarande högt. Vanligast med placering i släktinghem var det i Spånga-Tensta där 90 % av nyplaceringarna år 2004 skedde till ett släktinghem.

Omplaceringar

År 2003 omplacerades totalt 28 barn från ett familjehem till ett annat. Denna siffra ökade under år 2004 till 35 barn, varav nio barn tillhörde Kista stadsdelsförvaltning. 22 av de omplacerade barnen var ungdomar i åldersintervallet 13-18 år och elva av ungdomarna hade vistats mer än fem år

i sitt familjehem när de omplacerades. Strävan är alltid att barnen ska slippa utsättas för onödiga påfrestningar, med omplaceringar är i vissa fall oundvikliga, vilket bl.a. framkom i den rapport förvaltningen redovisade för socialtjänstnämnden den 8 augusti 2004.

Socialtjänstens kontakt med barnen

Företrädare för ansvarig stadsdelsnämnd ska enligt stadens riktlinjer träffa barnet och samtala med barnet inför varje övervägande av fortsatt vård/omprövning av vården som enligt lag ska ske minst en gång var sjätte månad. Den handläggare som ansvarar för uppföljningen har i uppdrag att besöka barnet och upprätthålla en god kontakt med barnet i syfte att kunna bedöma att vården utförs i enlighet med barnets bästa. Av samtliga placerade 992 barn (kvarvarande barn vid årets slut + de barn som avslutades under året) så var det 87 % som fick två eller flera besök från sin familjevårdsinspektör. 10 % av barnen (104 barn) fick ett besök och 2 % (22 barn) fick inga besök under 2004. 98 barn besöktes inte i den omfattning som lagstiftaren avsett, även om visserligen 28 av dessa barn varit placerade kortare tid än sex månader. Stadsdelsnämnderna ansvarar för att uppföljningen av barn i familjehem sker i enlighet med lagstiftningen.

Rinkeby, Skärholmen och Vantör har haft direktkontakt med 97 % av sina familjehemsplacerade barn genom besök minst två gånger under året. Genomsnittet ligger på 90 %, så det är en bit kvar i staden vad gäller målet att ha direktkontakt med alla barn i familjehem minst två gånger per år.

Byte av vårdnadshavare

Barn som placeras i familjehem blir ibland kvar i många år. I vissa av dessa ärenden kan en bättre situation för barnet åstadkommas genom att vårdnaden överflyttas till familjehemmet. När familjehemsföräldrar, handläggare och barnet, om det uppnått sådan mognad, är överens om att ansöka om överflyttning av vårdnaden ska avtal tecknas. Avtalet tecknas innan tingsrätten fattar beslut. Det framgår av avtalet att det gäller först sedan rätten fattat sitt beslut. 16 familjehem har under året genom beslut i tingsrätt blivit särskilt förordnade vårdnadshavare och är därmed inte längre familjehem. Flest vårdnadsöverflyttningar har gjorts i Enskede-Årsta.

I Stockholm fanns efter årets slut 54 avtal med vårdnadshavare som tidigare varit familjehem. Dessa avtal reglerar bl.a. den ersättning som utges till vårdnadshavaren för barnets vård. Familjehemsföräldrarna som förordnas till vårdnadshavare har inte försörjningsansvar för barnet. Berörda barn (54 stycken) redovisas efter det år tingsrätten fattat sitt beslut, inte längre i stadens familjevårdsstatistik.

Uppnådda mål för vården

Barnet ska återförenas med sina föräldrar så snart vårdbehovet har upphört. Socialnämnden ska följa barnet och föräldrarna för att kunna bedöma om och

när det är till barnets bästa att lämna familjehemmet och flytta tillbaka till föräldrarna. År 2004 avslutades sammanlagt 143 placeringar; 120 SoL-, 20 LVU- och 3 LSS-placeringar.

Störst andel barn vars placeringar avslutades under året, berodde på ålder. Barnen hade blivit stora och 14 av dessa ungdomar flyttade till eget boende. 16 placeringar upphörde för att familjehemmet blev vårdnadshavare för barnet. 18 barn omplacerades till HVB (hem för vård och boende). 17 % av de avslutade placeringarna skedde i enlighet med vårdplanen, d.v.s. vårdbehovet hade upphört och barnet återförenades planenligt med föräldrarna.

Utredning av antals betydelse

Den ovan redovisade statistiken väcker många frågor, t.ex. vad medför det för staden att antalet placerade barn, och framförallt tonåringar, har ökat? Hur fungerar familjehemsvården gällande uppföljning, utbildning, stöd och handledning? Vilka effekter får vården för de placerade barnen och deras familjer?

Socialtjänstnämnden har redan tidigare givit socialtjänstförvaltningen i uppdrag att komma med förslag till familjevårdens utveckling. Detta arbete kommer att påbörjas i mitten av september 2005 och synkroniseras med Stadsledningskontorets uppdrag på närliggande tema, och med den av Kommunstyrelsen beslutade Rekryteringskampanjen som nu pågår vid Socialtjänstförvaltningens stab i samverkan med familjehemskonsulterna. En rapport kommer längre fram att presenteras för socialtjänstnämnden.